

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः,
हरिः ॐ

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके षष्ठः प्र

Contents

6.1 षष्ठः प्रपाठकः - महानारायणोपनिषत्

1

ॐ नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ॐ

6.1 षष्ठः प्रपाठकः - महानारायणोपनिषत्

6.1 षष्ठः प्रपाठकः - महानारायणोपनिषत्

T.A.6.1.1

अ॒भे॒स्य पा॒रे भुव॑नस्य॒ म॒द्ध्ये ना॒क॑स्य॒ पृ॒ष्ठे म॑ह॒तो म॒ही॒यान् । शु॒क्रेण॒ ज्योती॑षि॒ सम॑नु॒प्रवि॑ष्टः
प्र॒जाप॑तिश्चरति॒ गर्भे॑ अ॒न्तः ॥ यस्मि॑न्नि॒दं स॒ञ्च वि॒चैति॑ स॒र्वं यस्मि॑न् दे॒वा अधि॑ वि॒श्वे नि॒षेदुः ।
तदे॒व भू॑तं तदु॒ भव्य॑मा इ॒दं तदु॒क्षरे॑ पर॒मे व्यो॑मन् ॥ येना॑ वृ॒तं खञ्च॑ दि॒वं म॒हीञ्च॑ येना॑दित्य॒स्तप॑ति
तेज॑सा॒ भ्राज॑सा च । यम॑न्तः स॒मुद्रे॑ क॒वयो॑ वय॑न्ति॒ यदु॒क्षरे॑ पर॒मे प्र॒जाः ॥ यतः॑ प्रसू॒ता ज॒गतः॑
प्रसू॑ती॒ तोये॑न जी॒वान् व्यच॑स॒र्ज (व्यस॑स॒र्ज) भूम्या॑ । यदोष॑धीभिः पु॒रुषा॑न् प॒शूश्च॑ वि॒वेश भू॑तानि
चरा॑च॒राणि॑ ॥ अतः॑ परं॒ नान्य॑-द॒णीय॑सहि॒ परा॑त् परं॒ यन् म॑ह॒तो म॒हान्तं॑ । यदे॒क-म॒व्यक्त॑-मन॑न्तरूपं
वि॒श्वं पु॒राणं॑ तम॑सः॒ पर॑स्तात् । 1

T.A.6.1.2

तदे॒वर्त्तं तदु॑ स॒त्यमा॑हु-स्तदे॒व ब्र॒ह्म पर॑मं॒ केवी॑नां । इ॒ष्टापूर्त्तं॑ ब॒हुधा जा॑तं जाय॑मानं॒ वि॒श्वं बि॑भर्ति
भुव॑नस्य॒ नाभिः॑ ॥ तदे॒वाग्नि॑-स्तद्वा॒यु-स्तथ्सू॑र्यस्तदु॑ च॒न्द्रमा॑ । तदे॒व शु॒क्रम॑मृतं॒ तद्ब्र॒ह्म तदा॑पः स
प्र॒जाप॑तिः ॥ स॒र्वे नि॑मेषा ज॒ज्ञिरे॑ वि॒द्युतः॑ पु॒रुषा॑दधि॒ । क॒ला मु॑हूर्त्ताः का॒ष्ठाश्चा॑हो-रा॒त्राश्च॑ स॒र्वशः॑
॥ अ॒र्द्धमा॑सा मासा॑ ऋ॒तवः॑ स॒म्वथ्स॑रश्च॒ कल्प॑न्तां । स आपः॑ प्र॒दुधे॑ उ॒भे इ॒मे अ॒न्तरि॑क्ष-मथो

सुवः ॥ नैन-मूर्द्धं न तिर्यं च न मद्ध्ये परिजग्रभत् । न तस्येशो कश्चन तस्य नाम महद्यशः ।

2

T.A.6.1.3

न सुदंशो तिष्ठति रूपमस्य न चक्षुषा पश्यति कश्चनैनं । हृदा मनीषा मनसाऽभि क्लृप्तो य एनं विदु-रमृतास्ते भवन्ति ॥ एपन्सिओन् ओf अद्भ्यः संभूतः (आप्पेअरिन्ग् इन् ट्.आ.3.13.1) अद्भ्यः संभूतः पृथिव्यै रसाच्च । विश्वकर्मणः समवर्तताधि । तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति ॥ तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे । वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं । अदित्य वंणं तमसः परस्तात् । तमेवं विद्वानमृतं इह भवति । नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय ॥ प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः । अजायमानो बहुधा विजायते । तस्य धीराः परिजानन्ति योनिं । मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः ॥ यो देवेभ्य आतपति । यो देवानां पुरोहितः । पूर्वो यो देवेभ्यो जातः । नमो रुचाय ब्राह्मणे ॥ रुचं ब्राह्मं जनयन्तः । देवा अग्रे तदब्रुवन् । यस्त्वैवं ब्राह्मणो विद्यात् । तस्य देवा असन् वशे ॥ हीश्वते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ । अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि रूपं । अश्विनौ व्यात्तं । इष्टं मनिषाण । अमुं मनिषाण । सर्वं मनिषाण ॥ एपन्सिओन् ओf हिरण्यगर्भः (आप्पेअरिन्ग् इन् ट्.श.4.1.8.3) हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत् । स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव । य ईशे अस्य द्विपदु-श्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ य आत्मदा बलदा यस्य विश्वं उपासते प्रशिषं यस्य देवाः । यस्य छायामृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ 'यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रः रसाया सहाऽऽहुः । यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षेतां मनसा रेजमाने । यत्राधिसूर उदितौ व्येति कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढे येन सुवस् स्तभितं येन नाकः । यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ आपो ह यन्महती विश्वमायन्-दक्षन्दधाना जनयन्ती-रग्निं । ततो देवाना-न्निरेवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यश्चिदापो महिना

पर्यपश्यद्-दक्षन्दधाना ज॒नय॑न्ती-र॒ग्निं । यो दे॒वेष्वधि॑ दे॒व येक॑ आसीत् कस्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ विधेम
 ॥ अ॒द्भ्यः संभू॑तो हिरण्यग॒र्भ इत्य॑ष्टौ ॥ ए॒ष हि दे॒वः प्र॒दिशोऽनु॑ सर्वाः पूर्॒वो हि जा॒तः स उ॒ गर्भे॑
 अ॒न्तः । स वि॒जाय॑मानः सजनि॒ष्यमा॑णः प्र॒त्यङ्-मुखा॑ स्तिष्ठति वि॒श्वतो॑मुखः ॥ वि॒श्वत॑श्च-क्षुरु॒त
 वि॒श्वतो॑ मुखो वि॒श्वतो॑ हस्त उ॒त वि॒श्वत॑स्पात् । सं बा॒हुभ्या॑ नम॑ति सं पत॑त्रैर्-द्यावा॑ पृथि॒वी ज॒नय॑न्
 दे॒व एकः॑ ॥ वे॒नस्तत् पश्य॑न्, विश्वा॒ भुव॑नानि वि॒द्वान्, यत्र॑ वि॒श्वं भव॑त्येक॒-नीळं॑ । यस्मि॑न्निदं सञ्च
 विचैक॑ स ओतः प्रोत॑श्च वि॒भुः प्र॒जासु॑ ॥ प्रतद्वो॑चे अ॒मृत॑न्नु वि॒द्वान् गन्ध॑र्वो नाम॒ निहि॑तं गुहा॑सु 3

T.A.6.1.4

त्रीणि॑ प॒दा निहि॑ता गुहा॑सु यस्तद्वेदं सवितुः पि॒ताऽस॑त् ॥ स नो बन्धु॑र-जनि॒ता स वि॑धा॒ता धामा॑नि
 वेदु॒ भुव॑नानि वि॒श्वा । यत्र॑ दे॒वा अ॒मृत॑मान-शा॒नास्तृ॒तीये॑ धामा॑न्य-भ्यैर॑यन्त ॥ परि॒ द्यावा॑पृथि॒वी
 य॑न्ति स॒द्यः परि॑ लो॒कान् परि॑ दि॒शः परि॑ सु॒वः । ऋ॒तस्य॑ तन्तुं वि॒ततं॑ वि॒चृत्य॑ तद॑पश्यत्
 तद॑भवत् प्र॒जासु॑ ॥ प॒रीत्य॑ लो॒कान् प॒रीत्य॑ भू॒तानि॑ प॒रीत्य॑ सर्वाः प्र॒दिशो॑ दि॒शश्च॑ । प्र॒जाप॑तिः
 प्रथ॑म॒जा ऋ॒तस्या॑त्मना-ऽऽत्मानं-म॒भि-सं॑बभूव ॥ स॒द॑सु॒स्पति॑-म॒द्भुतं॑ प्रि॒यमिन्द्र॑स्य॒ काम्यं॑ । स॒नि
 मे॒धा म॑यासिषं ॥ उ॒दी॒प्यस्व॑ जा॒तवे॑दो ऽप॒घ्नन्नि॑र॒तिं मम॑ 4

T.A.6.1.5

प॒शूश्च॑ म॒ह्यमाव॑ह जी॒वनञ्च॑ दि॒शो दि॒श ॥ मा॒नो हि॒सी जा॒तवे॑दो गा॒मश्च॑ पु॒रुषं॑ जग॑त् ।
 अ॒भि॒भ्रद॑स आ॒ग॑हि श्रि॒या मा॒ परि॑पातय ॥ पु॒रुष॑स्य वि॒द्म सह॑स्राक्षस्य॑ महा॒दे॒वस्य॑ धीमहि । तन्नो॑
 रु॒द्रः प्र॑चोदयात् ॥ तत्पु॒रुषाय॑ वि॒द्महे॑ महा॒दे॒वाय॑ धीमहि । तन्नो॑ रु॒द्रः प्र॑चोदयात् ॥ तत्पु॒रुषाय॑
 वि॒द्महे॑ व॒क्रतु॑ण्डाय॑ धीमहि । तन्नो॑ द॒न्तिः प्र॑चोदयात् ॥ तत्पु॒रुषाय॑ वि॒द्महे॑ च॒क्रतु॑ण्डाय॑ धीमहि
 5

T.A.6.1.6

तन्नो॑ न॒न्दिः प्र॑चोदयात् ॥ तत्पु॒रुषाय॑ वि॒द्महे॑ महा॒से॒नाय॑ धीमहि । तन्नः॑ षण्मुखः प्र॑चोदयात्

॥ तत्पुरुषाय विद्महे सुवर्णपुक्षाय धीमहि । तन्नो गरुडः प्रचोदयात् ॥ वेदात्मनाय विद्महे
हिरण्यगर्भाय धीमहि । तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात् ॥ नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि । तन्नो
विष्णुः प्रचोदयात् ॥ वज्रनखाय विद्महे तीक्ष्ण-दंष्ट्राय धीमहि 6

T.A.6.1.7

तन्नो नारसिंहः प्रचोदयात् ॥ भास्कराय विद्महे महद्युतिकराय धीमहि । तन्नो आदित्यः
प्रचोदयात् ॥ वैश्वानराय विद्महे लालीलाय धीमहि । तन्नो अग्निः प्रचोदयात् ॥ कात्यायनाय
विद्महे कन्यकुमारि धीमहि । तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात् ॥ सहस्रपरमा देवी शतमूला शताङ्कुरा ।
सर्वं हरतु मे पापं दूर्वा दुःस्वप्न नाशनी ॥ काण्डात् काण्डात् प्ररोहन्ती परुषः परुषः परि 7

T.A.6.1.8

एवा नो दूर्वे प्रतनु सहस्रेण शतेन च ॥ या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि । तस्यास्ते देवीष्टके
विधेम हविषा वयं ॥ अश्वक्रान्ते रथक्रान्ते विष्णुक्रान्ते वसुन्धरा । शिरसा धारयिष्यामि रक्षस्व
मां पदे पदे ॥ भूमिर्-धेनुर् धरणी लोकधारिणी । उधृताऽसि वराहेण कृष्णेन शत बाहुना ॥
मृत्तिके हन मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतं । मृत्तिके ब्रह्मदत्ताऽसि काश्यपेनाभिमन्त्रिता । मृत्तिके
देहि मे पुष्टिं त्वयि सर्वं प्रतिष्ठितं । 8

T.A.6.1.9

मृत्तिके प्रतिष्ठिते सर्वं तन्मे निर्णुद मृत्तिके । तया हतेन पापेन गच्छामि परमां गतिं ॥ यत इन्द्र
भयामहे ततो नो अभयं कृधि । मघवन् छग्धि तव तन्न ऊतये विद्विषो विमृधो जहि ॥ स्वस्तिदा
विशस्पतिर्-वृत्रहा विमृधो वशी । वृषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः ॥ स्वस्ति न इन्द्रो
वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर् दधातु
॥ आपान्त-मन्युस्तृपलप्रभर्मा धुनिः शिमीवाञ्छरुमाः ऋजीषी । सोमो विश्वान्यतसा वनानि
नार्वगिन्द्रं प्रतिमानानि देभुः । 9

T.A.6.1.10

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्-विसीमृतः सुरुचो वेन आवः । स बुधिया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च
योनि-मसंतश्च विवः ॥ स्योना पृथिवि भवा नृक्षरा निवेशनी । यच्छा नः शर्म सुप्रथाः ॥
गन्धद्वारां दुराधरूषां नित्यपुष्टां करिषिणी । ईश्वरीः सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियं ॥ श्रीर्मे भजतु
। अलक्ष्मीर्मे नश्यतु । विष्णुमुखा वै देवाः छन्दो-भिरिमान् लोका-ननपजय्य-मभ्यजयन् । महाः
इन्द्रो वज्रबाहुः षोडशी शर्म यच्छतु । 10

T.A.6.1.11

स्वस्ति नो मघवां करोतु हन्तुं पाप्मानं योऽस्मान् द्वेष्टि ॥ सोमानः स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते ।
कक्षीवन्तं य औशिजं । शरीरं यज्ञमलं कुसीदं तस्मिन् त्सीदतु योऽस्मान् द्वेष्टि ॥ चरणं पवित्रं
विततं पुराणं येन पूत-स्तरति दुष्कृतानि । तेन पवित्रेण शुद्धेन पूता अति पाप्मान-मरातिं तरेम ॥
सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भिः सोमं पिब वृत्रहञ्छूर विद्वान् । जहि शत्रूः रप मृधो नुदस्वाथामयं
कृणुहि विश्वतो नः ॥ सुमित्रा न आप ओषधयः सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर् योऽस्मान् द्वेष्टि यच्च
वयं द्विष्मः ॥ आपो हिष्ठा मयो भुवस्ता न ऊर्जे दधातन 11

T.A.6.1.12

महेरणां चक्षसे । यो वः शिवतमो रस-स्तस्य भाजयते ह नः । उशती-रिव मातरः । तस्मा
अरङ्गमामवो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥ हिरण्यशृङ्गं वरुणं प्रपद्ये तीर्थं
मे देहि याचितः । यन्मया भुक्त-मसाधूनां पापेभ्यश्च प्रतिग्रहः ॥ यन्मे मनसा वाचा कर्मणा वा
दुष्कृतं कृतं । तन्न इन्द्रो वरुणो बृहस्पतिः सविता च पुनन्तु पुनः पुनः ॥ नमोऽग्नये-ऽप्सुमते
नम इन्द्राय नमो वरुणाय नमो वारुण्यै नमोऽद्भ्यः । 12

T.A.6.1.13

यदुपां क्रूरं यदमेद्धयं यदंशान्तं तदपंगच्छतात् ॥ अत्याशना-दंतीपाना-द्यच्च उग्रात् प्रतिग्रहात् ।
तन्नो वरुणो राजा पाणिना ह्यवमरशतु ॥ सोऽहमपापो विरजो निर्मुक्तो मुक्तकिल्बिषः । नाकस्य
पृष्ठमारुह्य गच्छेद् ब्रह्मसलोकतां ॥ यश्चाप्सु वरुणः स पुनात्वधमरुषणः ॥ इमं मे गंगे यमुने
सरस्वति शुतुद्रि स्तोमं सचता परुष्ण्या । असिक्रिया मरुद्वधे वितस्तया-ऽऽर्जीकीये शृणुह्या
सुषोमया ॥ ऋतञ्च सत्यञ्चा-भीद्धा तपसोऽद्धयं जायत । ततो रात्रि-रजायत ततः समुद्रो अणवः 13

T.A.6.1.14

समुद्रा-दर्णवा-दधिं सम्वथ्सुरो अजायत । अहोरात्राणि विदधद् (मिदधद्) विश्वस्य मिषतो वशी ॥
सूर्याचन्द्रमसौ धाता यथा पूर्व मंकल्पयत् । दिवञ्च पृथिवीं चान्तरिक्षं मथो सुवः ॥ यत् पृथिव्याः
रजस्स्व मान्तरिक्षे विरोदसी । इमाः स्तदापो वरुणः पुनात्वधमरुषणः ॥ पुनन्तु वसवः पुनातु
वरुणः पुनात्वधमरुषणः । एष भूतस्य मद्धये भुवनस्य गोप्ता ॥ एष पुण्यकृतां लोकानेष मृत्योर-
हिरण्यं । द्यावापृथिव्योर-हिरण्यं सः श्रितः सुवः 14

T.A.6.1.15

स नः सुवः सः शिशाधि ॥ आर्द्रं ज्वलति ज्योतिर-रहमस्मि । ज्योतिर-ज्वलति ब्रह्माहमस्मि ।
योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि । अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि । अहमेवाहं मां जुहोमि स्वाहा ॥ अकार्य-
कार्यव कीर्णी स्तेनो भूणहा गुरुतल्पगः । वरुणो-ऽपामधमरुषण-स्तस्मात् पापात् प्रमुच्यते ॥
रजोभूमिस्त्वमाः रोदयस्व प्रवदन्ति धीराः ॥ आक्रान्थ-समुद्रः प्रथमे विधर्म-ञ्जनयन् प्रजा भुवनस्य
राजा ( ) । वृषां पवित्रे अधिसानो अव्ये बृहथ सोमो वावृधे सुवान इन्दुः । 15

रुद्रो रुद्रश्च दन्तिश्च नन्दिः षण्मुख एव च । गरुडो ब्रह्म विष्णुश्च नारसिंहस्तथैव च ।
आदित्योऽग्निश्च दुर्गिश्च क्रमेण द्वादशाम्भसि । म म व च म सु वे ना व भा वै कात्यायनाय ।
अनुवाकं - 2

(पुरस्ताद् - यशो - गुहासु - मम - चक्रतुण्डाय धीमहि - तीक्ष्णदृष्टाय धीमहि - परि - प्रतिष्ठितं - देभुर - यच्छतु - दधातना- द्यौ - ऽर्णवः - सुवो - राजैकं च) 1

T.A.6.2.1

जातवेदसे सुनवाम सोमं-मरातीयतो निदहाति वेदः । स नः परषदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिन्धुं दुरिताऽत्यग्निः ॥ तामग्निवर्णां तपसा ज्वलन्तीं वैरोचनीं कर्मफलेषु जुष्टां । दुर्गां देवीं शरणमहं प्रपद्ये सुतरसि तरसे नमः ॥ अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्ध स्वस्ति-भिरतिं दुर्गाणि विश्वा । पूश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवां तोकाय तनयाय शर्म्योः ॥ विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदः सिन्धुं न नावा दुरिताऽतिपरषि । अग्ने अत्रिवन् मनसा गृणानोऽस्माकं बोद्धयविता तनूनां ॥ पृतनाजितः सहमान-मुग्रमग्निः हुवेम परमाथ सधस्थात् । स नः परषदतिं दुर्गाणि विश्वा क्षामदेवो अतिं दुरिताऽत्यग्निः ( ) ॥ प्रत्नोषि-कमीड्यो अद्धरेषु सनाच्च होता नव्यश्च सत्सि । स्वाञ्चाग्ने तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यञ्च सौभगमायजस्व ॥ गोभिर्-जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र विष्णो-रनुसञ्चरेम । नाकस्य पृष्ठमभि सम्वसानो वैष्णवीं लोक इह मादयन्तां । 16

(दुरिताऽत्यग्निश्चत्वारि च) 2

T.A.6.3.1

भूरन्न-मग्नये पृथिव्यै स्वाहा , भुवोऽन्नं वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा, सुवरन्न-मादित्याय दिवे स्वाहा , भूर्भुवस्सुव-रन्नं चन्द्रमसे दिग्भ्यः स्वाहा , नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यो भूर्भुवस्सुव-रन्नम् ॐ । 17

T.A.6.4.1

भूरग्नये पृथिव्यै स्वाहा, भुवो वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा , सुवरादित्याय दिवे स्वाहा , भूर्भुवस्सुव-

श्चन्द्रम॑से दि॒ग्भ्यः॑ स्वाहा, नमो॑ दे॒वेभ्यः॑ स्व॒धा पि॒तृभ्यो॑ भूर्भुव॑स्सुव॒-रग्र॑ ॐ । 18

T.A.6.5.1

भूर॑ग्रये च पृथि॒व्यै च॑ मह॒ते च॑ स्वाहा , भुवो॑ वा॒यवे॑ चान्तरि॑क्षाय च मह॒ते च॑ स्वाहा , सुव॑रादित्याय॑ च दि॒वे च॑ मह॒ते च॑ स्वाहा , भूर्भुव॑स्सुव॒-श्चन्द्रम॑से च॑ नक्ष॑त्रेभ्यश्च दि॒ग्भ्यश्च॑ मह॒ते च॑ स्वाहा, नमो॑ दे॒वेभ्यः॑ स्व॒धा पि॒तृभ्यो॑ भूर्भुव॑स्सुव॒-रग्र॑ ॐ । 19

T.A.6.6.1

पाहि॑ नो अग्र॑ ए॒नसे॑ स्वाहा । पाहि॑ नो विश्व॑वेद॒से स्वाहा॑ । यज्ञं॑ पाहि॑ विभा॒वसो॑ स्वाहा । सर्वं॑ पाहि॑ शत॑क्र॒तो स्वाहा॑ । 20

T.A.6.7.1

पाहि॑ नो अग्र॑ ए॒केया॑ । पा॒हुत॑ द्विती॒यया॑ । पा॒हूर्जं॑ तृती॒यया॑ । पाहि॑ गी॒र्भि-श्च॑त॒सृभि॑र॒ वसो॑ स्वाहा॑ । 21

T.A.6.8.1

यश्छन्दसा-मृषभो विश्वरूप-श्छन्दोभ्यः श्छन्दास्या विवेशः । सचाः शिष्यः पुरो वाचोपनिष-दिन्द्रो
ज्येष्ठ इन्द्रियाय ऋषिभ्यो नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यो भूर्भुवस्सुवः श्छन्दः ॐ । 22

T.A.6.9.1

नमो ब्रह्मणे धारणं मे अस्त्व-निराकरण-धारयिता भूयासं कर्णयोः श्रुतं माच्योद्वं ममामुष्य ॐ ।
23

T.A.6.10.1

ऋतं तपः सत्यं तपः श्रुतं तपः शान्तं तपो दमः स्तपः शमस्तपो दानं तपो यज्ञं तपो भूर्भुवस्सुवः-
ब्रह्मै-तदुपास्यै-तत्तपः । 24

T.A.6.11.1

यथा वृक्षस्य संपुष्पितस्य दूराद् गन्धो वातयेवं पुण्यस्य कर्मणो दूराद् गन्धो वाति यथाऽसिधारां
कर्त्तेऽवहिता-मवक्रामे यद्युवे युवे हवा विह्वयिष्यामि कर्त्तं पतिष्यामीत्येव-ममृता-दात्मानं जुगुप्सैत्
। 25

T.A.6.12.1

अ॒णो-रणी॑यान् मह॑तो मही॑या-ना॒त्मा गुहा॑यां निहि॑तोऽस्य ज॒न्तोः । तम॑क्रतुं पश्यति वीतशो॒को
धा॒तुः प्र॒सादा॑न्-महि॑मानमी॒शं ॥ स॒प्त प्रा॒णाः प्र॒भव॑न्ति तस्मा॑त् स॒प्तार्चि॑षः स॒मिधः॑ स॒प्त जि॒ह्वाः ।
स॒प्त इ॒मे लो॒का येषु॑ चर॑न्ति प्रा॒णा गुहा॑शया-न्निहि॑ताः स॒प्त सं॒प्त ॥ अतः॑ समु॒द्रा गिर॑यश्च॒ सर्वे॑ऽस्मात्
स्यन्द॑न्ते सिन्ध॑वः सर्व॑रूपाः । अत॑श्च वि॒श्वा ओष॑धयो रसा॑च्च येनै॑ष भूत-स्तिष्ठत्यन्तरा॒त्मा ॥
ब्र॒ह्मा दे॒वानां॑ पद॒वीः कवी॑ना-मृषि॑र-विप्रा॑णां महि॑षो मृ॒गाणां॑ । श्ये॒नो गृध्रा॑णाः स्वधि॑तिर-वनाना॑ः
सोमः॑ प॒वित्र॑ म॒त्येति॑ रेभन् ॥ अ॒जा मेका॑ लोहि॑त-शुक्ल-कृ॒ष्णा ब॒र्ही प्र॒जां ज॒नय॑न्तीः स॒रूपां ।
अ॒जो ह्येको॑ जुष॑माणोऽनुशे॒ते जहा॑त्येनां भुक्त-भो॒गाम॑जोऽन्यः । 26

T.A.6.12.2

ह॒सः शु॒चिष॑द् वसु॑-रन्तरिक्ष-स॒द्भोता॑ वेदि॑ष-दति॑थिर-दुरो॒णस॑त् । नृष॑द्वर-सद॑त-सद् व्योम॑-सद॒ब्जा
गो॒जा ऋ॒तजा॑ अ॒द्विजा॑ ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ घृ॒तं मि॑मिक्षिरे घृ॒तम॑स्य योनि॑र-घृ॒ते श्रि॒तो घृ॒तमु॑वस्य धाम॑ ।
अनु॑ष्वधमाव॑ह मा॒दय॑स्व स्वाहा॑ कृतं वृष॑भ वक्षि ह॒व्यं ॥ समु॒द्रा दूर्मि॑र-मधु॑माः उ॒दार-दुपा॑ः शु॒ना
सम॑मृत॒त्व मा॑नट् । घृ॒तस्य॑ नाम॒ गुह्यं॑ यदस्ति॑ जि॒ह्वा दे॒वानां॑-म॒मृत॑स्य नाभिः॑ ॥ व॒यं नाम॑ प्रब्र॑वामा
घृ॒तेना॑स्मिन्, यज्ञे॑ धा॒रयामा॑ नमो॑भिः । उप॑ ब्र॒ह्मा शृ॒णव॑च्छस्यमा॑नं चतुः॑ शृ॒ङ्गो ऽव॑मीद् गौर ए॒तत्
॥ च॒त्वारि॑ शृ॒ङ्गा त्रयो॑ अस्य॒ पादा॑ द्वे शी॒र॒षे स॒प्त ह॑स्तांसो अस्य॒ । त्रिधा॑ ब॒द्धो वृष॑भो रोर॑वीति
म॒हो दे॒वो म॒र्त्याः आ॒र्विवेश॑ । 27

T.A.6.12.3

त्रिधा॑ हि॒तं प॒णिभि॑र् गुह्य॑मानं गवि॑-दे॒वासो॑ घृ॒तम॑न्वविन्दन् । इन्द्र॑ एकः॒ सूर्य॑ एकं ज॒जान॑ वे॒ना
दे॒कः स्व॑धया निष्ट॑तक्षुः ॥ यो दे॒वानां॑ प्रथ॑मं पुरस्ता॒द् वि॒श्वाधि॑यो रु॒द्रो म॒हर॑षिः । हि॒र॒ण्यग॑र्भं
पश्य॑त् जाय॑मानः स॒नो दे॒वः शु॒भया॑ स्मृत्या॒ सम्यु॑नक्तु ॥ यस्मा॑त्परं नाप॑रं म॒स्ति किञ्चि॑द्यस्मान्
नाणी॑यो न ज्या॒योऽस्ति॑ कश्चित् । वृ॒क्ष इ॒व स्तब्धो॑ दि॒वि तिष्ठ॑-त्येक॒स्तेने॑दं पूर्णं पुरु॑षेण॒ सर्वं॑ ॥

न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्व-मानुशुः । परेण नाकं निहितं गुहायां विभ्राजदेतद्
यतयो विशन्ति ॥ वेदान्तं विज्ञान-सुनिश्चितार्थाः सन्यास योगाद्यतयः शुद्ध सत्त्वाः । ते ब्रह्मलोके
तु परान्तकाले परामृतात् परिमुच्यन्ति सर्वे ( ) ॥ दुहं विपापं परमैश्वर्यं भूतं यत् पुण्डरीकं पुरमद्वय
संस्थं । तत्रापि दुहं गगनं विशोक-स्तस्मिन् यदुन्तस्त-दुपासितव्यं ॥ यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो
वेदान्ते च प्रतिष्ठितः । तस्य प्रकृति-लीनस्य यः परः स महेश्वरः । 28

(अजोऽन्य - आर्विवेश - सर्वे चत्वारि च) 12

T.A.6.13.1

सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्वं शं भुवं । विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदं ॥ विश्वतः परमान्नित्यं
विश्वं नारायणं हरिं । विश्वमेवेदं पुरुष-स्तद् विश्वमुपजीवति ॥ पतिं विश्वस्यात्मेश्वरं शाश्वतं
शिवमच्युतं । नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं परायणं ॥ नारायणं परो ज्योतिरात्मा नारायणः परः
। नारायणं परं ब्रह्म तत्त्वं नारायणः परः । नारायणं परो ध्याता ध्यानं नारायणः परः ॥ यच्च
किञ्चिज्ज-जंगत् सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि वा 29

T.A.6.13.2

अन्तरं ब्रह्म तत् सर्वं व्याप्य नारायणः स्थितः ॥ अनन्तं मव्ययं कविः समुद्रेऽन्तं विश्व
शंभुवं । पद्मकोश-प्रतीकाशं हृदयं चाप्यधोमुखं ॥ अधो निष्ठ्या वितस्त्यान्ते नाभ्यामुपरि तिष्ठति
। ज्वाला माला कुलं भाती विश्वस्यायतनं महत् ॥ सन्ततं शिलाभिस्तु लंबेत्या कोशसन्निभं ।
तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन् सर्वं प्रतिष्ठितं ॥ तस्य मध्ये महानग्निर् विश्वार्चिर् विश्वतो मुखः
। सोऽग्रंभुग् विभजन् तिष्ठन्-नाहार-मजुरः कविः । तिर्यगूर्ध्वं मधः शायी रश्मयस्तस्य सन्तता
( ) ॥ सन्तापयति स्वं देहमापादतलं मस्तकः । तस्य मध्ये वह्निशिखा अणीयोद्धा व्यवस्थितः
॥ नीलतो यद् मद्भ्यस्थाद् विद्युल्लेखेव भास्वरा । नीवारं शूकवत्तन्वी पीता भास्वत्यणूपमा ॥
तस्याः शिखाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः । स ब्रह्म स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽक्षरः परमः

स्वराट् । 30

(अपि वा - सन्तता षट् च) 13

T.A.6.14.1

आदित्यो वा एष एतन् मण्डलं तपति तत्र ता ऋचस्तद्वा मण्डलः स ऋचां लोकोऽथ एष एतस्मिन् मण्डलेऽर्चिर् दीप्यते तानि सामानि स साम्नां लोकोऽथ य एष एतस्मिन् मण्डलेऽर्चिषि पुरुषस्तानि यजूंषि स यजुषा मण्डलः स यजुषां लोकः सैषा त्रय्येव विद्या तपति य एषोऽन्त-रादित्ये हिरण्मयः पुरुषः । 31

T.A.6.15.1

आदित्यो वै तेज ओजो बलं यशश्चक्षुः श्रोत्रमात्मा मनो मन्युर-मनुर्-मृत्युः सत्यो मित्रो वायुराकाशः प्राणो लोकपालः कः किं कं तथ सत्यमन्न-ममृता जीवो विश्वः कतमः स्वयंभुं ब्रह्मै तदमृत एष पुरुष एष भूताना-मधिपतिर्-ब्रह्मणः सायुज्यः सलोकता-माप्नोत्येतासांमेव देवतांनाः सायुज्यः सारूषिताः समान लोकता-माप्नोति य एवं वेदैत्युपनिषत् । 32

T.A.6.16.1

निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकाय नमः । ऊर्ध्वाय नमः । ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः । हिरण्याय नमः । हिरण्यलिङ्गाय नमः । सुवर्णाय नमः । सुवर्णलिङ्गाय नमः । दिव्याय नमः । दिव्यलिङ्गाय नमः 33

T.A.6.16.2

भवाय॒ नमः । भवलिङ्गाय॒ नमः । शर्वाय॒ नमः । शर्वलिङ्गाय॒ नमः । शिवाय॒ नमः । शिवलिङ्गाय॒ नमः । ज्वलाय॒ नमः । ज्वललिङ्गाय॒ नमः । आत्माय॒ नमः । आत्मलिङ्गाय॒ नमः । परमाय॒ नमः । परमलिङ्गाय॒ नमः । एतत्सोमस्य॑ सूर्यस्य॑ सर्वलिङ्गं॑ स्थापयति॑ पाणिमन्त्रं॑ पवित्रं । 34

T.A.6.17.1

सद्योजा॒तं प्रपद्या॑मि सद्योजा॒ताय॒ वै नमो॒ नमः । भवे॒ भवे॒ नाति॑भवे॒ भवस्व॒ मां । भवोद्भवाय॒ नमः । 35

T.A.6.18.1

वाम॒देवाय॒ नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॒ नमः । श्रे॒ष्ठाय॒ नमो॑ रु॒द्राय॒ नमः । काला॑य॒ नमः । कल॑विकरणा॒य नमो॑ बल॑विकरणा॒य नमो॑ बला॑य॒ नमो॑ बल॑प्रमथना॒य नमः । सर्व॑भूतदमना॒य नमो॑ मु॒नोन्म॑ना॒य नमः । 36

T.A.6.19.1

अ॒घोरे॑भ्योऽथ॒ घोरे॑भ्यो॒ घो॒र॒घो॒र॒तरे॑भ्यः । सर्वे॑भ्यः सर्व॑ शर्वे॑भ्यो॒ नमस्ते॑ अस्तु रु॒द्ररू॑पेभ्यः । 37

T.A.6.20.1

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । 38

T.A.6.21.1

ईशानः सर्वविद्याना- मीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर् ब्रह्मणोऽधिपतिर् ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिव् ॐ । 39

T.A.6.22.1

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये ऽबिकापतये उमापतये पशुपतये नमो नमः । 40

T.A.6.23.1

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलं । ऊर्द्धरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः । 41

T.A.6.24.1

सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । पुरुषो वै रुद्रः सन्महो नमो नमः । विश्वं भूतं भुवनं

चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् । सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । 42

T.A.6.25.1

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे । वोचेम शन्तमः हृदे ॥ सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । 43

T.A.6.26.1

यस्य वै कङ्कत्यग्नि-होत्रहवणी भवति प्रत्येवा-स्याहुतय-स्तिष्ठन्त्यथो प्रतिष्ठित्यै । 44

T.A.6.27.1

(ठिस् एपन्सिओन् इस् अप्पेरिन् इन् ट्.श.1.2.14.1 fओर् कृणुष्व पाज् इति पञ्च ।) कृणुष्व पाज्ः प्रसितिन्न पृथ्वीं याहि राजे वांमवाः इमेन । तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तांसि विद्ध्य रक्ष सुस्तपिष्ठैः ॥ 1 तवं भ्रमास आशुया पतन्त्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः । तपूष्यग्रे जुहा पतगांन सन्दितो विसृज विष्व गुल्काः ॥ 2 प्रतिस्पशो विसृज तूर्णि तमो भवा पायुर विशो अस्या अदब्धः । यो नो दूरे अघशंसो यो अन्त्यग्रे मार्किष्टे व्यथिरा दधरषीत् ॥ 3 उदग्रे तिष्ठ प्रत्या तनुष्वन्य मित्राः ओषतात् तिग्महेते । यो नो अरातिः समिधान चक्रे नीचातं धक्ष्यत् सन्न शुष्कं ॥ 4 ऊर्द्धो भव प्रतिविद्ध्य-ध्यस्मदा विष्कृणुष्व दैव्यान्यग्रे । अवस्थिरा तनुहि यातु जूनां जामिमजामिं प्रमृणीहि शत्रून् ॥ 5 कृणुष्व पाज् इति पञ्च । 45

T.A.6.28.1

अदि॑तिर्-दे॒वा गन्ध॑र्वा म॑नुष्याः पि॒तरो-ऽसु॑रा-स्तेषां॑ सर्व॑ भू॒तानां॑ मा॒ता मे॒दिनी॑ मह॒ता म॒ही सावि॑त्री
गा॒यत्री जग॑त्युर्वी पृथ्वी ब॑हुला वि॒श्वा भू॒ता के॒तुमा का॒या सा स॒त्ये-त्य॑मृतेति॑ वसिष्ठः । 46

T.A.6.29.1

आपो॑ वा इ॒दं सर्वं॑ वि॒श्वा भू॒तान्यापः॑ प्रा॒णा वा आपः॑ प॒शव॑ आपोऽन्न॑मापो -ऽमृत॑मापः स॒म्राडापो॑
वि॒राडापः॑ स्व॒राडापः॑ छन्दा॑स्यापो ज्योती॑ष्यापो यजू॑ष्यापः स॒त्यमापः॑ सर्वा॑ दे॒वता॑ आपो॑
भूर्भुव॑स्सुव॒राप॑ ॐ । 47

T.A.6.30.1

आपः॑ पुनन्तु पृथि॑र्वी पृथि॑वी पू॒ता पु॑नातु मां । पुनन्तु ब्रह्म॑णस्पति॒र् ब्रह्म॑ पू॒ता पु॑नातु मां ॥
यदुच्छि॑ष्ट-मभौज्यं॑ यद्वा दुश्चरि॑तं मम॑ । सर्वं॑ पुनन्तु मा॒मापो-ऽस॒ताञ्च॑ प्रति॒ग्रहं॑ स्वाहा॑ । 48

T.A.6.31.1

अग्नि॑श्च मा मन्यु॑श्च मन्युप॑तयश्च मन्यु॑कृतेभ्यः । पापेभ्यो॑ रक्ष॑न्तां । यद॒ह्ना पाप॑मकारु॒षं । मनसा॑

वाचा॑ हस्ता॒भ्यां । पद्भ्या॑-मुदरेण शि॒क्षा । अह॒स्तद॑वलुपंतु । यत्किञ्च॑ दुरि॒तं मयि॑ । इदमह॑-
माममृ॑त यो॒नौ । सत्ये॑ ज्योतिषि जुहोमि स्वा॒हा । 49

T.A.6.32.1

सूर्यश्च॑ मा मन्युश्च॑ मन्युप॒तयश्च॑ मन्यु॑कृतेभ्यः । पापेभ्यो॑ रक्ष॒न्तां । यद्रात्रिया॑ पाप॑मका॒रुषं॑ ।
मनसा॑ वाचा॑ हस्ता॒भ्यां । पद्भ्या॑-मुदरेण शि॒क्षा । रात्रि॑-स्तद॑वलुपंतु । यत्किञ्च॑ दुरि॒तं मयि॑ ।
इदमह॑-माममृ॑त यो॒नौ । सूर्ये॑ ज्योतिषि जुहोमि स्वा॒हा । 50

T.A.6.33.1

ओमित्येकाक्षरं॑ ब्रह्म । अग्नि॑देवता ब्रह्म॑ इत्या॒रुषं॑ । गाय॒त्रं छन्दं॑ परमा॒त्मं सरूपं॑ । सायुज्यं॑
वि॒नियोगं॑ । 51

T.A.6.34.1

आया॑तु वर॑दा दे॒वी अ॒क्षरं॑ ब्रह्म॒ संमि॑तं । गा॒य॒त्रीं छन्द॑सां मा॒तेदं॑ ब्रह्म॒ जुष॑स्व मे । यदह्ना॑त्
कुरु॑ते पा॒पं तदह्ना॑त् प्रति॒मुच्य॑ते । यद् रात्रि॑यात् कुरु॑ते पा॒पं तद् रात्रि॑यात् प्रति॒मुच्य॑ते । सर्व॑ वृ॒र्णे
महा॑दे॒वि स॒न्ध्या वि॒द्ये स॒रस्व॑ति । 52

T.A.6.35.1

ओजोऽसि सहोऽसि बलमसि भ्राजोऽसि देवानां धामनामाऽसि विश्वमसि विश्वायुः सर्वमसि सर्वायु-
 रभिभूरुँ-गायत्री-मावाहयामि सावित्री-मावाहयामि सरस्वती-मावाहयामि छन्दर्षी-नावाहयामि श्रिय-
 मावाहयामि गायत्रिया गायत्री छन्दो विश्वामित्र ऋषिः सविता देवताऽग्निमुखं ब्रह्मा शिरो विष्णुर्हृदयं
 रुद्रः शिखा पृथिवीयोनिः प्राणापान-व्यानोदान-समाना सप्राणा श्वेतवर्णा साङ्ख्यायन-सगोत्रा गायत्री
 चतुर्विंशत्यक्षरा त्रिपदा षट्षुक्षिः पञ्च शीर्षोपनयने विनियोग, उँ भूः । उँ भुवः । ओ३ सुवः
 । उँ महः । उँ जनः । उँ तपः । ओ३ सत्यं । उँ तथ् सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि
 । धियो यो नः प्रचोदयात् । ओमापो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवर्ः । 53

T.A.6.36.1

उत्तमे शिखरे जाते भूम्यां पर्वत मूर्धनि । ब्राह्मणैभ्यो-ऽभ्यनुज्ञाता गच्छ देवि यथासुखं ॥ स्तुतो
 मया वरदा वेदमाता प्रचोदयन्ती पवनै द्विजाता । आयुः पृथिव्यां-द्रविणं ब्रह्मवर्चसं मह्यं दत्वा
 प्रजातुं ब्रह्मलोकं । 54

T.A.6.37.1

घृणिः सूर्य आदित्यो न प्रभा-वात्यक्षरं । मधुक्षरन्ति तद् रसं । सत्यं वै तद् रस-मापो
 ज्योतीरसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवर्ः । 55

T.A.6.38.1

ब्रह्म॑ मेतु॒ मां । मधु॑ मेतु॒ मां । ब्रह्म॑-मे॒व मधु॑ मेतु॒ मां ॥ यास्ते॑ सोम॒ प्रजाव॑त्सो-ऽभिसो॒ अ॒हं ।
 दुःष्व॑म॒हन् दु॑रुष्व॒ह । यास्ते॑ सोम॒ प्राणा॑स्तां जु॒होमि ॥ त्रिसु॑पर्णं॒ मया॑चितं ब्राह्म॒णाय॑ दद्यात् ।
 ब्रह्म॑ह॒त्यां वा ए॒ते घ्न॑न्ति । ये ब्रा॑ह्म॒णा-स्त्रिसु॑पर्णं पठ॑न्ति । ते सोमं॒ प्राप्नु॑वन्ति । आ॒स॒ह॒सात् प॒क्तिं पु॑न॑न्ति । ॐ । 56

T.A.6.39.1

ब्रह्म॑ मे॒धया॑ । मधु॑ मे॒धया॑ । ब्रह्म॑मे॒व मधु॑ मे॒धया॑ ॥ अ॒द्या नो॑ देव॒ सवितः॑ प्र॒जाव॑त्सावीः सौभ॑गं
 । परा॑ दुःष्व॒मिय॑ सुव । विश्वा॑नि देव॒ सवित॑र-दुरि॒तानि॑ परा॑सुव । यद् भ॒द्रं तन्म॑ आसु॑व ॥
 मधु॑वाता॑ ऋ॒ताय॑ते मधु॑क्षर॑न्ति सिन्ध॑वः । मा॒द्धीर्नः॑ स॒न्त्वोष॑धीः । मधु॑नक्तं॒ मुतो॑षसि॒ मधु॑मत्
 पार्थि॑वः रजः । मधु॑द्यौर॑स्तु नः पि॒ता । मधु॑मान्नो॒ वन॑स्पति॒र-मधु॑माः अस्तु॒ सूर्यः॑ । मा॒द्धी
 र्गावो॑ भवन्तु नः ॥ य इ॒मं त्रिसु॑पर्णं-मया॑चितं ब्राह्म॒णाय॑ दद्यात् । भ्रू॒णह॒त्यां वा ए॒ते घ्न॑न्ति । ये
 ब्रा॑ह्म॒णा-स्त्रिसु॑पर्णं पठ॑न्ति । ते सोमं॒ प्राप्नु॑वन्ति । आ॒स॒ह॒सात् प॒क्तिं पु॑न॑न्ति । ॐ । 57

T.A.6.40.1

ब्रह्म॑ मे॒धवा॑ । मधु॑ मे॒धवा॑ । ब्रह्म॑मे॒व मधु॑ मे॒धवा॑ ॥ ब्रह्मा॑ दे॒वानां॑ पद॒वीः क॑वीना-मृषि॒र वि॒प्राणां॑
 महि॑षो मृ॒गाणां॑ । श्ये॒नो गृ॒द्धाणां॑ स्व॒धिति॑र-वना॑नाः सोमः॑ प॒वित्र-म॒त्येति॑ रेभन् ॥ ह॒सः
 शु॒चिष॑द् वसु॑रन्तरि॒क्षु स॒द्भोतां॑ वेदि॒ष-दति॑थि॒र-दुरो॑णसत् । नृष॑द्वर॒-सद॑तु-सद् व्योम॑-सदु॒ब्जा- गो॒जा
 ऋ॒त॒जा अ॑द्रि॒जा ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ ऋ॒चेत्वा॑ रु॒चेत्वा॑ समि॒थु स॑वन्ति स॒रितो॑ न धे॒नाः । अ॒न्तर॑ ह॒दा

मनसा पूयमानाः । घृतस्य धारां अभिचां कशीमि । हिरण्ययो वेतसो मद्ध्यं आसां । तस्मिन्थ
 सुपर्णो मधुकृत् कुलायी भजन्नास्ते मधु देवताभ्यः । तस्यां सते हरयः सप्ततीरे स्वधां दुहाना
 अमृतस्य धारां । य इदं त्रिसुपर्ण-मयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् । वीरहृत्यां वा एते घ्नन्ति । ये
 ब्राह्मणा-स्त्रिसुपर्णं पठन्ति । ते सोमं प्राप्नुवन्ति । आसहस्रात् पंक्तिं पुनन्ति । ॐ । 58

T.A.6.41.1

मेधादेवी जुषमाणा न आगाद् विश्वार्ची भद्रा सुमनस्य माना । त्वया जुष्टां नुदमाना दुरुक्तान्
 बृहद्वदेम विदथे सुवीराः ॥ त्वया जुष्टं ऋषिर् भवति देवि त्वया ब्रह्माऽऽगतश्रीं रूत त्वया । त्वया
 जुष्टंश्चित्रं विन्दते वसु सा नो जुषस्व द्रविणो नमेधे । 59

T.A.6.42.1

मेधां म इन्द्रो ददातु मेधां देवी सरस्वती । मेधां मे अश्विना-वुभावाधत्तां पुष्करस्रजा ॥ अप्सुरासुं
 च या मेधा गन्धर्वेषु च यन्मनः । दैवीं मेधा सरस्वती सा मां मेधा सुरभिर् जुषताः स्वाहा ।
 60

T.A.6.43.1

आमां मेधा सुरभिर् विश्वरूपा हिरण्यवर्णा जगती जगम्या । ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां
 मेधा सुप्रतीका जुषन्तां । 61

T.A.6.44.1

मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मय्य॑ग्निस्तेजो॑ दधातु मयि॑ मे॒धां मयि॑ प्र॒जां मयीन्द्र॑ इन्द्रि॒यं द॑धातु मयि॑ मे॒धां
मयि॑ प्र॒जां मयि॑ सूर्यो॑ भ्राजो॑ दधातु । 62

T.A.6.45.1

अपै॑तु मृ॒त्यु-र॒मृतं॑ आ॒गन् वैव॑स्वतो नो॒ अभ॑यङ्क॒णोतु॑ । पु॒र्णं व॑न॒स्पते॑ रिवा॒भिनः॑ शी॒यता॑ र॒यिः
सच॑तान्नः शची॒पतिः॑ । 63

T.A.6.46.1

परं॑ मृ॒त्यो अनु॑ परे॒हि पन्था॑ँ यस्ते॒स्व इत॑रो दे॒व्याना॑त् । चक्षु॑ष्मते शृण्व॒ते ते ब्र॑वीमि॒ मानः॑ प्र॒जा
री॑रिषो॒ मोत॑ वी॒रान् । 64

T.A.6.47.1

वा॒तं प्रा॑णं म॒नसा॑ न्वा॒रंभा॑महे प्र॒जाप॑ति॒ँ यो भु॑व॒नस्य॑ गो॒पाः । स॒नो मृ॒त्यो स्त्रा॑यतां पा॒त्वः ह॑सो॒ ज्यो॑ग्
जी॒वा ज॒राम॑शीमहि । 65

T.A.6.48.1

अमुत्र भूयादध यद्यमस्य बृहस्पते अभिशस्तेर मुञ्चः । प्रत्यौहता मश्विना मृत्यु मस्माद् देवानामग्रे
भिषजा शचीभिः । 66

T.A.6.49.1

हरिः हरन्त- मनुयन्ति देवा विश्वस्येशानं वृषभं मतीनां । ब्रह्म सरूप-मनुमेदमाणा-दयनं मा विवधीर्
विक्रमस्व । 67

T.A.6.50.1

शलकैरग्नि-मिन्धान उभौ लोकौ सनेमहं । उभयौ लोकयार, ऋध्वाऽति मृत्युं तराम्यहं । 68

T.A.6.51.1

मा छिदो मृत्यो मा वधीर्मा मे बलं विवृहो मा प्रमोषीः । प्रजां मा मे रीरिष आयुरुग्र नृचक्षसं
त्वा हविषा विधेम । 69

T.A.6.52.1

मा नो॑ म॒हान्तं॑मु॒त मा नो॑ अ॒र्भकं॑ मा न॒ उक्ष॑न्तमु॒त मा न॑ उक्षि॒तं । मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त
मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्त॒नुवो॑ रु॒द्र री॒रिषः॑ । 70

T.A.6.53.1

मा न॑स्तो॒के तन॑ये॒ मा न॒ आयु॑षि॒ मा नो॒ गोषु॑ मा नो॒ अश्वे॑षु री॒रिषः॑ । वी॒रान्मा॑ नो॒ रु॒द्र
भा॒मि॒तोव॑धी॒र-ह॒विष्म॑न्तो॒ नम॑सा वि॒धेम॑ ते । 71

T.A.6.54.1

प्रजा॑प॒ते न त्वदे॑ता-न्य॒न्यो वि॒श्वा ज्ञा॑तानि॒ परि॑ता ब॒भूव॑ । यत् का॑मास्ते जुहु॒मस्तन्नो॑ अस्तु व॒यश्
स्या॑म॒ पत॑यो रयी॒णां । 72

T.A.6.55.1

स्व॒स्ति॒दा वि॒शस्प॑तिर् वृ॒त्रहा॑ वि॒मृधो॑ व॒शी । वृ॒षेन्द्रः॑ पु॒र ए॑तु नस्स्व॒स्ति॒दा अ॑भयं क॒रः । 73

T.A.6.56.1

त्र्य॑बकं य॒जामहे सु॒गन्धिं पु॑ष्टि॒वर्द्धनं॑ । उ॒र्वारु॒कमि॑व॒ बन्ध॑नान्-मृत्योर् मु॑क्षी॒य माऽमृता॑त् । 74

T.A.6.57.1

ये ते स॒हस्र॑म॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॒ मर्त्या॑य॒ हन्त॑वे । तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॒ सर्वा॑न॒व य॒जामहे॑ । 75

T.A.6.58.1

मृत्य॑वे॒ स्वाहा॑ मृत्य॑वे॒ स्वाहा॑ । 76

T.A.6.59.1

दे॒वकृ॑त॒स्यै॒नसो॒-ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । म॒नुष्य॑कृ॒तस्यै॒नसो॒ ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । पि॒तृकृ॑त॒स्यै॒नसो॒ ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । आ॒त्मकृ॑त॒स्यै॒नसो॒ ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । अ॒न्यकृ॑त॒स्यै॒नसो॒ ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । अ॒स्मत्कृ॑त॒स्यै॒नसो॒ ऽव॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । यद्वि॒वा च॒ नक्तं॑ चै॒नश्च॑कृ॒म तस्या॑ व॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । यथ् स्व॒पन्त॑श्च॒ जाग्र॑त॒श्चै॒नश्च॑-कृ॒म तस्या॑ व॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । यथ् सुषु॑प्त॒श्च जाग्र॑त॒श्चै॒नश्च॑-कृ॒म तस्या॑ व॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । यद् वि॒द्वाश्च॑ वि॒द्वाश्च॑-कृ॒म तस्या॑ व॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । ए॒नस॑ ए॒नसो॑ व॒यज॑नमसि॒ स्वाहा॑ । 77

T.A.6.60.1

यद्वो देवाश्चकृम जिह्वा गुरुमनसो वा प्रयुती देव हेडनं । अरावायो नो अभिदुच्छुनायते तस्मिन्
तदेनो वसवो निधेतन् स्वाहा । 78

T.A.6.61.1

कामोऽकार्षीन् नमो नमः । कामोऽकार्षीत् कामः करोति नाहं करोमि कामः कर्ता नाहं कर्ता
कामः कारयिता नाहं कारयिता एष ते काम कामाय स्वाहा । 79

T.A.6.62.1

मन्युरकार्षीन् नमो नमः । मन्युरकार्षीत् मन्युः करोति नाहं करोमि मन्युः कर्ता नाहं कर्ता
मन्युः कारयिता नाहं कारयिता एष ते मन्यो मन्यवे स्वाहा । 80

T.A.6.63.1

तिलाञ्जुहोमि सरसाः सपिष्टान् गन्धार मम चित्ते रमन्तु स्वाहा ॥ गावो हिरण्यं धनमन्नपानः
सर्वेषाः श्रियै स्वाहा ॥ श्रियञ्च लक्ष्मिञ्च पुष्टिञ्च कीर्तिं चा नृण्यतां । ब्रह्मण्यं बहुपुत्रतां । श्रद्धामेधे
प्रजाः सन्ददातु स्वाहा । 81

T.A.6.64.1

तिलाः कृष्णा-स्ति॒लाः श्वे॒ता-स्ति॒लाः सौ॒म्या वं॒शानु॒गाः । तिलाः पुन॑न्तु मे पा॒पं य॒त्किञ्चि॑द् दुरि॒तं
म॑यि स्वा॒हा ॥ चो॒रस्या॒न्नं न॑व॒श्राद्धं ब्र॑ह्म॒हा गु॑रु॒त॒ल्पगः । गो॒स्तेय॑ः सं॒रापा॒नं भ्रू॑ण॒हत्या॑ तिला
शान्ति॑ः शम॑यन्तु स्वा॒हा ॥ श्री॑श्च लक्ष्मीश्च पु॒ष्टीश्च की॑र्त्ति॒ चा नृ॑ण्यतां । ब्रह्म॒ण्यं बहु॑पु॒त्रतां ।
श्रद्धा॑मेधे प्र॒ज्ञातु॑ जा॒तवे॑दः सं॒ददा॑तु स्वा॒हा । 82

T.A.6.65.1

प्रा॒णापा॒न-व्या॒नोदा॒न-समा॒ना मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ वाङ्-
मन॑-श्चक्षुः-श्रो॒त्र-जिह्वा॑-घ्रा॒ण-रे॒तो-बु॒द्ध्याकू॑तिः सङ्क॒ल्पा मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑
भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ त्वक्-च॑र्म-मा॒स-रु॒धिर-मे॒दो-मज्जा॑-स्ना॒यवो-ऽस्थी॑नि मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं
वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ शि॒रः पा॒णि पा॒द पा॒र्श्व पृ॒ष्ठो-रू॒दर॑-जङ्घ॑-शि॒श्नोप॑स्थ पा॒यवो॑ मे
शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ उत्ति॑ष्ठ पु॒रुष॑ ह॒रित॑-पि॒ङ्गल॑ लोहि॒ताक्षि॑
दे॒हि दे॒हि द॑दापयिता मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा । 83

T.A.6.66.1

पृ॒थिव्या॑प स्ते॒जो वा॒यु-रा॒काशा॑ मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥
शब्द॑-स्पर्श॑-रू॒पर॑स-गन्धा मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ मनो॑-
वाक्-का॒य-कर्मा॑णि मे शु॒द्धय॑न्तां ज्योति॑ र॒हं वि॒रजा॑ वि॒पाप्मा॑ भू॒यासः॑ स्वा॒हा ॥ अव्य॑क्तभा॒वै-र॑हङ्का॒रै-

ज्योतिं॑ रु॒हं वि॒रजां॑ वि॒पाप्मा भू॒यासः॑ स्वाहा॑ ॥ आ॒त्मा मे॑ शु॒द्धय॑न्तां ज्योतिं॑ रु॒हं वि॒रजां॑ वि॒पाप्मा भू॒यासः॑ स्वाहा॑ ॥ अ॒न्तरा॑त्मा मे॑ शु॒द्धय॑न्तां ज्योतिं॑ रु॒हं वि॒रजां॑ वि॒पाप्मा भू॒यासः॑ स्वाहा॑ ॥ प॒रमा॑त्मा मे॑ शु॒द्धय॑न्तां ज्योतिं॑ रु॒हं वि॒रजां॑ वि॒पाप्मा भू॒यासः॑ स्वाहा॑ ॥ क्षु॒धे स्वाहा॑ ॥ क्षु॒त्पि॑पासाय॒ स्वाहा॑ ॥ वि॒विट्यै॑ स्वाहा॑ ॥ ऋ॒ग्वि॑धानाय॒ स्वाहा॑ ॥ क॒षौत्का॑य॒ स्वाहा॑ ॥ क्षु॒त्पि॑पा॒साम॑लं ज्ये॒ष्ठाम॑ल॒क्ष्मीर् ना॑शया॒म्यहं॑ । अ॒भूति॑-मसं॒मृद्धि॑ञ्च॒ सर्वा॑ (सर्वा) निर्णु॑द मे पाप्मा॑नः स्वाहा॑ ॥ अ॒न्नम॑य-प्रा॒णम॑य-म॒नोम॑य-वि॒ज्ञान॑मय-मा॒नन्द॑मय-मा॒त्मा मे॑ शु॒द्धय॑न्तां ज्योतिं॑ रु॒हं वि॒रजां॑ वि॒पाप्मा भू॒यासः॑ स्वाहा॑ । 84

T.A.6.67.1

अ॒ग्रये॑ स्वाहा॑ । वि॒श्वेभ्यो॑ दे॒वेभ्यः॑ स्वाहा॑ । ध्रु॒वाय॑ भू॒माय॑ स्वाहा॑ । ध्रु॒वक्षि॑तये॒ स्वाहा॑ । अ॒च्यु॒तक्षि॑तये॒ स्वाहा॑ । अ॒ग्रये॑ स्वि॒ष्टकृ॑ते स्वाहा॑ ॥ ध॒र्माय॑ स्वाहा॑ । अ॒ध॒र्माय॑ स्वाहा॑ । अ॒द्भ्यः स्वाहा॑ । ओ॒षधि॑व॒नस्प॑तिभ्यः स्वाहा॑ 85

T.A.6.67.2

र॒क्षोदे॒वज॑नेभ्यः स्वाहा॑ । गृ॒ह्याभ्यः॑ स्वाहा॑ । अ॒व॒साने॑भ्यः स्वाहा॑ । अ॒व॒साने॑पतिभ्यः स्वाहा॑ । स॒र्वभू॑तेभ्यः स्वाहा॑ । का॒माय॑ स्वाहा॑ । अ॒न्तरि॑क्षाय॒ स्वाहा॑ । यदे॒जति॑ जग॑ति यच्च॒ चेष्ट॑ति॒ नाम्नो॑ भा॒गोऽयं॑ नाम्ने स्वाहा॑ । पृ॒थि॒व्यै स्वाहा॑ । अ॒न्तरि॑क्षाय॒ स्वाहा॑ 86

T.A.6.67.3

दि॒वे स्वाहा॑ । सू॒र्याय॑ स्वाहा॑ । च॒न्द्रम॑से स्वाहा॑ । नक्ष॑त्रेभ्यः स्वाहा॑ । इन्द्रा॑य स्वाहा॑ । बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहा॑ । प्र॒जाप॑तये॒ स्वाहा॑ । ब्रह्म॑णे स्वाहा॑ । स्व॒धा पि॑तृभ्यः स्वाहा॑ । नमो॑ रु॒द्राय॑ पशु॑पतये॒ स्वाहा॑ 87

T.A.6.67.4

दे॒वेभ्यः॑ स्वाहा॑ । पि॒तृभ्यः॑ स्व॒धाऽस्तु॑ । भू॒तेभ्यो॑ नमः॑ । म॒नुष्यै॑भ्यो ह॒न्ता॑ । प्र॒जाप॑तये स्वाहा॑ ।
 प॒रमे॑ष्ठिने स्वाहा॑ ॥ यथा॑ कू॒पः श॑तधा॒रः स॒हस्र॑धा॒रो अ॑क्षितः । ए॒वा मे॑ अस्तु धा॒न्यः स॒हस्र॑धा॒र-
 म॑क्षितं । ध॒नं धा॒न्यै स्वाहा॑ ॥ ये भू॒ताः प्र॑चरे॒न्ति दि॒वा न॑क्तं ब॒लि-मि॑च्छन्तो॒ वितु॑दस्य॒ प्रे॒ष्याः ( )
 । तेभ्यो॑ ब॒लिं पु॑ष्टि॒कामो॑ हरामि॒ मयि॑ पुष्टिं॒ पुष्टि॑पतिर् दधातु स्वाहा॑ । 88

(ओ॒षधिव॑न॒स्पति॑भ्यः स्वाहा - ऽन्तरि॑क्षाय॒ स्वाहा - नमो॑ रु॒द्राय॑ पशु॒पत॑ये स्वाहा - वितु॑दस्य॒ प्रे॒ष्या एकं॑ च) 67

T.A.6.68.1

ओं तद् ब्र॒ह्म । ओं तद् वा॒युः । ओं तद् आ॒त्मा । ओं तद् स॒त्यं । ओं तद् स॒र्वं । ओं
 तत् पु॒रो न॑मः । अ॒न्तश्च॑रति॒ भूतेषु॑ गुहायां॒ विश्व॑ मूर्तिषु । त्वं य॒ज्ञस्त्वं व॑ष॒ट्कार॑स्त्व॒मिद्र॑स्त्वः
 रु॒द्रस्त्वं वि॑ष्णुस्त्वं ब्रह्म॒त्वं प्र॑जा॒पतिः॑ । त्वं त॑दाप॒ आपो॑ ज्योती॒ रसो॑ऽमृतं ब्रह्म॒ भूर्भुव॑स्सुव॒रॐ ।
 89

T.A.6.69.1

श्रद्धायां॑ प्रा॒णे नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । श्रद्धायां॑ म॒पाने॑ नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । श्रद्धायां॑ व्या॒ने
 नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । श्रद्धायां॑ मु॒दाने॑ नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । श्रद्धायां॑ स॒माने॑ नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि
 । ब्रह्म॑णि म आ॒त्माऽमृ॑त॒त्वाय॑ ॥ अ॒मृतो॑प॒स्तर॑णमसि ॥ श्रद्धायां॑ प्रा॒णे नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि ।
 शि॒वो मां वि॒शाप्र॑दाहाय । प्रा॒णाय॑ स्वाहा॑ । श्रद्धायां॑ म॒पाने॑ नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । शि॒वो मां
 वि॒शाप्र॑दाहाय । अ॒पाना॑य स्वाहा॑ । श्रद्धायां॑ व्या॒ने नि॒र्विष्टो॑ऽमृतं जुहोमि । शि॒वो मां वि॒शाप्र॑दाहाय

। व्या॒नाय॒ स्वाहा॑ । श्र॒द्धाया॑-मु॒दा॒ने निर्वि॑ष्टोऽमृतं जुहोमि । शि॒वो मा॑ वि॒शाप्र॑दाहाय । उ॒दा॒नाय॒ स्वाहा॑ । श्र॒द्धाया॑-समा॒ने निर्वि॑ष्टोऽमृतं जुहोमि । शि॒वो मा॑ वि॒शाप्र॑दाहाय । स॒मा॒नाय॒ स्वाहा॑ । ब्रह्म॑णि म आ॒त्माऽमृ॑त॒त्वाय॑ ॥ अ॒मृता॒पि॒धानम॑सि । 90

T.A.6.70.1

श्र॒द्धाया॑ प्रा॒णे निर्वि॑र्याऽमृतं हु॒तं । प्रा॒ण मन्ने॑नाप्यायस्व । श्र॒द्धाया॑मपा॒ने निर्वि॑र्याऽमृतं हु॒तं । अ॒पा॒न मन्ने॑नाप्यायस्व । श्र॒द्धाया॑ व्या॒ने निर्वि॑र्याऽमृतं हु॒तं । व्या॒न मन्ने॑नाप्यायस्व । श्र॒द्धाया॑-मु॒दा॒ने निर्वि॑र्याऽमृतं हु॒तं । उ॒दा॒न मन्ने॑नाप्यायस्व । श्र॒द्धाया॑-समा॒ने निर्वि॑र्याऽमृतं हु॒तं । स॒मा॒न मन्ने॑नाप्यायस्व । 91

T.A.6.71.1

अ॒ङ्गु॒ष्ठमा॒त्रः पुरु॑षोऽङ्गु॒ष्ठञ्च॑ समा॒श्रितः॑ । ई॒शः सर्व॑स्य जगतः प्रभुः प्री॒णाति॑ विश्व॒भुक् । 92

T.A.6.72.1

वाङ्म॑ आ॒सन् । न॒सोः प्रा॒णः । अ॒क्ष्यो-श्चक्षुः॑ । कर्ण॑योः श्रोत्रं॑ । बा॒हुवो॑र् बलं॑ । ऊ॒रुवो॑ रोजः॑ । अरि॑ष्टा विश्वा॒न्यङ्गानि॑ त॒नूः । त॒नुवा॑ मे स॒ह नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हि॒सीः । 93

T.A.6.73.1

वयः सुप॒र्णा उप॑सेदुरिन्द्रं प्रि॒य मे॑धा ऋष॑यो नाध॑मानाः । अप॑द्भान्त मूर्णु॑हि पू॒र्धि चक्षु॑र्-मुमु॒ग्ध्यस्मान्
नि॒धये॑ ऽवब॒द्धान् । 94

T.A.6.74.1

प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रुद्रो मां वि॒शान्त॑कः । तेना॒न्नेना॑-प्याय॒स्व । 95

T.A.6.75.1

नमो॑ रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृत्यु॑र्मे पा॒हि । 96

T.A.6.76.1

त्वम॑ग्ने द्युभि॑-स्त्वमा॑शु-शु॒क्षणि॑-स्त्वम॒द्भ्य-स्त्वम॑श्म॒न॒स्परि॑ । त्वं व॑नै॒भ्य-स्त्वमो॑ष॒धीभ्य॑-स्त्वं नृ॒णां
नृ॒पते॑ जायसे शुचिः । 97

T.A.6.77.1

शिवेन॑ मे सन्तिष्ठस्व स्योनेन॑ मे सन्तिष्ठस्व सुभूतेन॑ मे सन्तिष्ठस्व ब्रह्मवर्चसेन॑ मे सन्तिष्ठस्व
यज्ञस्यर्द्धिं॑ मनु सन्तिष्ठ॑ स्वोप॑ ते यज्ञ॑ नम॑ उप॑ ते नम॑ उप॑ ते नमः॑ । 98

T.A.6.78.1

स॒त्यं परं॑ पर॑ स॒त्यः स॒त्येन॑ न सु॒वर्गा-ल्लो॒काच्च॑वन्ते क॒दाच॑न स॒ताः हि स॒त्यं तस्मा॑त् स॒त्ये
र॑मन्ते, 1-11

T.A.6.79.1

प्रा॒जाप॒त्यो हा॒रुणिः॑ सु॒पर्णे॑यः प्र॒जाप॑तिं पि॒तर॒-मुप॑ससार॒ किं भ॑गव॒न्तः पर॑मं॒ वद॑न्तीति॒ तस्मै॑ प्रो॒वाच॑,
1-20

T.A.6.80.1

तस्यै॒वं वि॒दुषो॑ य॒ज्ञस्या॒त्मा यज॑मानः-श्र॒द्धाप॑त्नी शरी॒र-मि॒ध्ममु॑रो वेदि॒र-लोमा॑नि ब॒र-हि॒र-वे॒दः-
शि॒खा हृद॑यं॒ यूपः॑ का॒म आ॒ज्यं म॑न्युः प॒शु-स्त॑पोऽग्नि॒र-द॑मः श॒मयि॑ता दक्षि॑णा-वाग्धो॒ता प्रा॑ण
उ॒द्गता॑ चक्षु॒रध्व॑र्यु॒र-म॑नो ब्रह्मा॒ श्रोत्र॑म॒ग्नी-ध्या॑व॒ध्वेय॑ते सा दी॒क्षा यद॑श्नाति॒ तद्ध॑वि॒र-य॑त्पिबति॒ तद॑स्य
सोम॑पा॒नं य॒द्रम॑ते॒ तदु॑प॒सदो॑ यथ॒ संच॑र॒-त्यु॑प॒विश॑-त्यु॒त्तिष्ठ॑ते च स॒प्रव॑ग्यो॒ यन्मुखं॑ तदा॑हव॒नीयो॑ या
व्याह॑ति-राहु॒तिर॒-यद॑स्य वि॒ज्ञानं॑ तज्जु॒होति॑ यथ्स॒ायं प्रा॑तर॒ति तथ्स॑मिधं॒ यत्प्रा॑तर॒ म॒द्ध्यन्दि॑नः॒ सायं॑ च
तानि॑ स॒र्वना॑नि॒ ये अ॑हो॒रात्रे॑ ते द॒र॒शपूर्ण॑मा॒सौ यैऽर्द्ध॑मा॒साश्च॑ मा॒साश्च॑ ते चा॒तुर्मा॒स्यानि॑ य ऋ॒तव॑स्ते

पशुबन्धा ये सँवत्सराश्च परिवत्सराश्च तेऽहर्गुणाः सर्व वेदुसं वा एतथ सत्रं यन्मरणं तदवभृथ
 एतद्वै जरामर्य-मग्निहोत्रं सत्रं य एवं विद्वा-नुदुगयने प्रमीयते देवानामेव महिमानं गत्वाऽऽदित्यस्य
 सायुज्यं गच्छत्यथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणा-मेव महिमानं गत्वा चन्द्रमसः सायुज्यं सलोकता-
 माप्नोत्येतौ वै सूर्या चन्द्रमसौ-महिमानौ ब्राह्मणो विद्वा-नभिजयति तस्माद् ब्रह्मणो महिमानमाप्नोति
 तस्माद् ब्रह्मणो महिमान-मित्युपनिषत् । 101

Prapaataka Korvai with starting Padams of 1 to 80 Anuvaakams :-

(अम्भस्यैकपञ्चाशच्छतं - जातवेदसे चतुर्दश - भूरन्नं - भूरग्रये - भूरग्रये चैकमेकं - पाहि - पाहि
 चत्वारि चत्वारि - यश्छन्दसां द्वे - नमो ब्रह्मणे - ऋतं तपो - यथा वृक्षस्यैकं मेक - मणोरणीयाः
 श्वतुस्त्रिंशत् - सहस्रशीषः षट्त्रिंशति - रादित्यो वा एष - आदित्यो वै तेज एकमेकं - निधनपतये
 त्रयोविंशतिः - सुद्योजातं त्रीणि - वामदेवायैकं - मधोरेभ्यु - स्तत्पुरुषाय द्वे द्वे - ईशानो - नमो
 हिरण्यबाहव एकमेक - मृतं सत्यं द्वे - सर्वो वै चत्वारि - कद्रुद्राय त्रीणि - यस्य वै कङ्कती -
 कृणुष्व पाजो - ऽदिति - रापो वा इदं सर्वं मेकमेक - मापः पुनन्तु चत्वा - र्यग्निश्च - सूर्यश्च
 नवं - नवोमिति चत्वा - र्यायातु पचौ - जोऽसि दशो - तमे चत्वारि - घृणिस्त्रीणि - ब्रह्ममेतु
 मां यास्ते ब्रह्महत्यां द्वादश - ब्रह्म मेधयाऽद्या न इमं भ्रूषहत्यां - ब्रह्म मेधवा ब्रह्मा देवानामिदं
 वीरहत्यामेकान्न विंशति रेकान्नविंशतिर् - मेधा देवी - मेधां म इन्द्रश्चत्वारि चत्वार्या - मां मेधा
 द्वे - मयि मेधा मेक - मपैतु - परं - वातं प्राण - ममुत्रभूयाद् - द्धरि - शल्कैरग्नि - मा छिंदो
 मृत्यो - मा नो महान्तं - मानस्तोके - प्रजापते - स्वस्तिदा - त्र्यम्बकं - ये ते सहस्रं द्वे द्वे - मृत्यवे
 स्वाहैकं - देवकृतस्यैकादश - यद्वो देवाः - कामोऽकार्षीन् - मन्युरकार्षीद् द्वे द्वे - तिलाञ्जुहोमि
 गावः श्रियं प्रजाः पञ्च - तिलाः कृष्णाश्चोरस्य श्रीः प्रजातु जातवेदः सप्त - प्राण वाक् त्वक्
 छिर उत्तिष्ठ पुरुषं पञ्च - पृथिवी शब्द मनो वाग् व्यक्ताऽऽत्माऽन्तरात्मा परमात्मा मै क्षुधेऽन्नमय

पञ्चदशा - ग्रये स्वाहैकचत्वारिंश - दौ न्तद्वह नव - श्रद्धायां प्राणे निविष्ट श्रुतुर्विंशतिः - श्रद्धायां
 दशा - ङुष्ठ मात्रः पुरुषो द्वे - वाङ्म आसन्नष्टौ - वयः सुपर्षाः - प्राणानां ग्रन्थिरसि द्वे द्वे - नमो
 रुद्रायैकं - त्वमग्ने द्युभिरु द्वे - शिवेन मे सन्तिष्ठस्व - सत्यं - प्राजापत्य - स्तस्यैव मेकं मेकं मशतिः)

korvai with starting padams of 1, 11, 21 Series Of Dasinis :-

(अम्भस्यपारे - स्वस्ति नः - पाहि नो अग्न एकया - ऽऽदित्यो वा एष - ऋतः सत्य - मो मित्या
 - मां मेधा - मा नस्तोके - तिलाजुहोमि - श्रद्धायां प्राणे निविश्य - तस्यैव मेकोत्तरशतम्)

first and last padam in TA, 6th Prapaatakam :-

एन्द ओf इस्त्लस्त् फदम्

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय आरण्यके षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः ॥